

išče vere, pač pa resne in poštene kritike — kljub tej uvodni pripombi bi dejal, da mora vzbujati — občudovanje! Avtorja sta, kar — zdi se mi — nima niti tujina, zbrala vse vrednote sodobnega kulturnega življenja, ki bi mogle slovenskemu človeku koristiti s posebnim ozirom na današnje socialno razgibanost dobo!

Vzemimo samo primer iz 5. razreda »Industrija« (str. 99):

Doslej smo obravnavali:

V načrtu najdemo:

Razne vrste industrije, industrijska središča v naši državi, bližnje rudnike in železnice.

Industrija kmetijskih izdelkov: mlini, tovarne za sladkor, pivovarne, žganje, konzerviranje mesa in sadja, Lesna industrija: žage, pohištvo, strugarne, vžigalice, celuloza, papirnice. Cementna industrija. Tkaninska industrija. Kovinska industrija: železo, vagoni, orožje, poljedelski stroji. Kje so tovarne in kdo je gospodar. Delniške družbe. Domači in tuji delničarji. Kakšne industrije nam je še treba?

Pedagoški tisk

(K ustanovitvi najnovejše zadruga slovenskega učiteljstva.)

Slovenski književni trg je zelo bogat. Z njim se lahko postavimo Slovenci ob stran velikih kulturnih narodov. Kljub temu pa moramo priznati, da pečamo v pedagoškem tisku. S Popotnikom in Slovenskim učiteljem, katerima se je letos pridružil Roditeljski list, smo izrpalni seznam pedagoških revij. Preostajajo nam še publikacije Slovenske šolske matice in razni prigodni prispevki po vodilnih slovenskih revijah. Učiteljski tovariš kot stanovsko glasilo daje sicer prostora tudi pedagoškemu vprašanju; vendar prvenstveno samo takim, ki zadevajo stanovsko organizacijsko področje.

Posledica pomanjkanja prostora za objavlanje pedagoških člankov je usodna, ker se prerivajo v ospredje le »kapacitete«, do čim nedostaja prostora za izražanje najmlajših, ki še nimajo znanstvenega slovesa; radi pa bi v svojem boju in iskanju življenjskih poti izpovedali svoja dognanja. Tako pisanje bi ne bilo brez koristi: mlademu človeku bi odpiralo pot k znanstvenemu udejstvovanju in mu dalo možnost uveljavljanja; s tem bi ga izpostavljalo javni kritiki, ki bi ga navedla k doslednosti pri študiju. Na drugi strani bi lahko mentorji zvedeli, koliko veljajo v življenju njihova načela. Zelo zanimive bi bile take izpovedi, kajti mladina je v svojih izjavah odkritosrčna in dosledna. Težnja po razširitvi pedagoškega tiska se je pokazala tudi na letošnji banovinski skupščini, ko je mladina znova poklicala k življenju Prosveto, prilogo Učit. tovariša.

Ob hlastanju po tujih pedagoških revirjih ostajajo naši pedagoški problemi, ki jim dajejo slovenske razmere svojstveno vsebino, neuvaževani in nerešeni.

Postavljamo si vprašanje, kakšna mora biti sodobna pedagoška knjiga. Kako gledajo

Ze samo eden izmed več sto primerov nas opozarja na probleme, ki jih doslej v šoli nismo videli, pa so življenjske važnosti. Problemi — to so oporišča, ki nam pomagajo pouk preurediti v življenjsko smer. Tu nam bo Dolgan-Vrančev načrt lahko — kljub navidezni »natrpanosti« — važen svetovalec, ki ga ne bo mogel pogrešati noben razrednik. Težje bo na nižje organiziranih šolah, kjer bo izbor posebno opasen, ker marsikdo sam ne bo na jasnem, kaj je bolj in kaj manj važno.

Ze ob čitanju sem občutil, koliko pravih priročnikov nam je še treba, če res hočemo biti — sodobni. Tudi v tem pogledu bo knjiga pravo pravcato »odkritje«, kajti sedaj ne bo več izgovorov za pisce šolskih knjig in priročnikov. Sedaj vsaj vemo, kam naj plovemo, da bomo šolo vsaj malo približali potrebam kmetijskih in delavskih slojev, katerim je ljudska šola edino žarišče izobrazbe.

Zato knjigo kot svojevrsten pojav na pedagoškem književnem trgu pozdravljamo z željo, da bi z njo krenili v šolski preusmeritvi izdaten korak naprej!

— e —

na pedagoška vprašanja sodobniki in kako pedagoški starega kova.

Za starejše je značilno, da so ustvarili iz pedagoške avtonomno znanost, ki se včasih okoristi — če se pedagogu zdi umestno — pomožnih znanosti, kakor imenujejo pristaši te pedagoške vse človeško dejanje in nehanje izven ped. območja.

Sodobna pedagoška se ne mara izločiti iz celotnega življenja, nasprotno, ona celo išče vezi in skuša ustvariti šolo na osnovah celostnega družabnega razvoja. Dočim je za prve šola pedagoško znanstven problem, je za sodobnega pedagoga šola pedagoško socialni problem. Prva šola lahko zraste na statičnih filozofskih spekulacijah, druga pa samo na dinamičnih stvarnih potrebah.

Sodobna pedagoška beseda mora torej rasti iz slovenskih razmer in potreb, v katerih raste in se razvija naša mladina.

S tem geslom se je ustanovila v Mariboru zadruga »Pedagoški tisk«. Ko se bo lotila naših vzgojnih vprašanj v luči navedenega gesla, takrat bo pravilno razumelo učiteljstvo svojo zgodovinsko kulturno nalogo, ki jo narekujejo sodobne slovenske razmere.

Učiteljstvu bodo publikacije dobrodošle. Vrline publikacij bodo v naslednjih dejstvih:

Obravnavale bodo domače ped. probleme, ki izhajajo iz svojstvenih slov. prilik; pisatelji knjig bodo učitelji, t. j. delavci s terena, torej praktiki, ki bodo sodoživljali problematiko, kar bo povečalo zanimivost in dalo publikacijam pravi življenjski pečat.

Izdajo takih publikacij bo slov. učiteljstvo z veseljem pozdravilo, ker bo s tem zamašena vrzel, ki so jo naši sosedje že rešili. Dobili bomo sodobno progresivno pedagoško literaturo.

V. M.

† Srečko Sekirnik

Mala vasica Sv. Florijana pod Bočem se je spravljal k zimskemu počitku. Hladno in vlažno je po mnogih jarkih, ceste blatne in lužaste, na bregove pa se je globoko poveznila siva jesenska megla, z razcefedranimi jeziki sega v dolinice in se vsesava v ostanke trave in ločja.

Kočarji po pobočjih so prenehali z delom, posedajo po svojih bajtah okoli peči, le malo svetlobe dajejo zakajena okna, po zverženih

brunih polzijo vlažne srage, starci pokašljejejo, besede so redke in puste, pusta je hrana, ker ni še čas kolin. Iz tega dolgočasnja pa se izluči vsak dan mladina in hiti vsa srečna preko luž in blata proti šoli. Res srečna, v šoli je smeh, veselje, petje, zdrav zrak in prijetna toplina. Pa tudi delo, a vedro delo, saj je sedaj čas, ko so duševne sile v mladih telesih sprejemljive za nove vtise in sposobne za utrjevanje pridobljenega.

Ob prvi obletnici...

Na letošnji Miklavžev dan je bilo eno leto, odkar se je zakril grob za velikim slovenskim skladateljem Emilom Adamičem.

Emil Adamič.

Nemirni in vedno snujoči duh je našel svoj počitek, njegova mogočna pesem je ostala neizpeta... in narod se je zavedel težke izgube. Klanjal se je pred njim, ki je bil še v smrti veličasten.

Ob prvi obletnici je spomin nanj še vedno svež in topel, tako topel, kakor je bil pokojnik v svojih pesmih, v katerih je

uteleščena narodova duša. Ravno to bo ohranilo vezi med njim in nami trajne. Adamič bo ostal za vse čase legendarni nesmrtni narodni guslar.

Ob prvi obletnici njegove smrti moramo opisati njegove zasluge za Učiteljski pevski zbor, kateremu je bil odkritosrčen prijatelj in vodnik. Posredno z njim je hotel pomagati našemu stanu v glasbenih potrebah. Prijatelj je bil kot tovariš, in vodnik kot njegov predsednik! Njegov neusahljivi vrec akordov je bogatil duše pevcev in pevk s skrivnostnimi melodijami, kakršne je mogel ustvariti le Adamič. Njegova roka nam je kazala vedno pravo smer. Zato je bila njegova smrt najtežji udarec, ki ga je moral prestopiti zbor v teku svojega obstoja in delovanja. Sredi najlepšega dela za zborovski napredek ga je strlo zdravega in z nasmehom na ustnicah.

Ker je bil pokojnik prvotno sam učitelj, je razumel potrebe našega stanu. Vse njegovo vzgojno prizadevanje na učiteljsku je stremilo za ciljem, dati narodu res dobre pevce in pevske organizatorje. S tem je pripravljaval Učiteljskemu pevskemu zboru dober naraščaj in danes lahko trdimo, da so sedanji člani zbora z malo izjemo bili skoraj vsi njegovi učenci, s katerimi je že on sam napravil več pevskih turnej po naši državi. Na teh poteh jim je kazal narod, njegovo življenje in njegovo pesem. Za nje mu ni bila pretežka nobena žrtev. O pač, trpel je, ko so ga odtrgali od njih in ga poslali delat drugam! Teda so njegove gusle zvenele otožno...

Emil Adamič je bil kritik svojevrstnega kova. S svojo kritiko ni nikdar razdiral in jemal veselja do nadaljnega dela, z njo je dvigal zavest v lastno moč in krepil zaupanje za bodočnost. S svojimi kritikami je pokazal našemu zboru pot do uspeha, z njo mu vtil

V to puščobo hribovskih koč in veselo razigrano delo učilnic pa je nenadoma udarilo, kakor treščil grom sredi gluhe noči! Mladi, delavni učitelj in nesebični prijatelj vaščanov je po kratki boleznii podlegel. Niso mogli verjeti šolski otroci, ne sosedje in vaščani. Saj je bil še mlad, še krepak in nedavno zdrav.

Izhajal je iz prave učiteljske rodbine: oče učitelj, mati tudi, dve sestri učiteljici, edini brat učitelj, svakinja učiteljica, vsi trije vsaki šolski upravitelji. V taki okolici je v njem dozorel tip pravega narodnega vzgojitelja z vsemi ideali in voljo, da dela in premaguje zapreke, onih vzgojiteljev, ki so toliko delali za narod in dosegali tihe uspehe, želi javne pohvale, pa tudi grenka razočaranja.

Služboval je najprej v Rogatcu, ko pa je v zvesti soprogi Mariici našel krepko oporo in tovarišico, je odšel k Sv. Florijanu med preprosti narod, med sadonosnike in gorice.

Z vneto je proučeval socialne in gospodarske prilike svojega kraja in postal kmalu

dobro svetovalec in prijatelj vsem, ki iz prirojene trme ne odklanjajo učiteljevega nasveta.

Narod ga je vzljudil, če velja tudi tukaj pravilo, da je treba za ljubezen in spoštovanje tisoče in tisoče dobrih del in trdnih dokazov, za sovraštvo in zaničevanje pa zadostuje ena sama podla, zahrbtna — laž.

Osobito mnogo je storil za napredek sadjarstva, ki je bilo ob njegovem prihodu še v marsičem primitivno. Posadil in pocepil je na tisoče dreves, ki bodo občanom še v lep dohodek, ko bo spomin za Sekirnikom že bledele.

Za svoje delo in trud ni dočakal nikakega zadoščanja, omahnil je premlad. Pač, ob pogrebu! Vsaj njegovim dragim je bilo v uteho, ko so videli, s kako ljubeznijo se ga je oklepala mladina, kako so njegovo prerano smrt objokovali vaščani. Celo iz daljnega Čadrana so prihiteli na pogreb zvesti tovariši, trije zbori so mu zapeli v slovo, gasilci so korakali na čelu spreveda, Sokoli stopali ob krsti, spremljala ga je množica ljudi. Ob smrti je narod priznal učiteljevo delo. —šk.

† Janezu Pirnatu v slovo

List za listom pada z dreves in že čutimo bližajočo se zimo. Vsem nam je tesno pri srcu. Človek je sicer vedno v boju z naravo, a nobena človeška sila ne bo mogla nikdar spremeniti večno veljavnega zakona: kar se rodi, smrti zori. In tako se je moral tudi pokojni Janez ukloniti zakonom narave, dasiravno je dolgo dobo kljuboval zavratni boleznii, ki je spodjedala in uničevala življenjske sokove v njegovih močni in odporni konstituciji.

Vse njegovo zasebno in javno delo je potekalo po predpisih in postavah. Dne 30. novembra t. l. je bil pok. Janez uradno razrešen službenih dolžnosti kot aktiven učitelj; istega dne ga je smrt razrešila telesnih muk in zemeljskega trpljenja ter mu dodelila prostor tam, kjer ni sovraštva, nevoščljivosti, obrekovanj. Isti dan je odšel po plačilo, ki ga svet ne more dati. Tam listje ne odpada, ni zime. Onkraj grobov vlada večno prijateljstvo, odkritosrčnost in večno plačilo za vsa dobra dela na zemlji. Spomin na dobra dela ostane vedno med nami, telo pa se povrne tja, odkoder je bilo vzeto.

Pirnat Janez je bil rojen na Velikih Poljanah pri Ribnici. Učiteljšče je dovršil leta 1900. Služboval je polnih 37 let, in to v

Dobrem polju, na Krki, v Mokronogu, Žužemberku, Novem mestu in Kostanjevici. Povsod so ga imeli radi ter ga bodo ohranili njegovi učenci kakor tudi starši in stanovski tovariši v najlepšem spominu. Kdo pa je znal z ljudmi tako prijazno kramljati kot Janez? Saj je bil sam sin trdnega kmeta, zaradi česar je dobro poznal tegobe kmetijskega življenja.

Povsod je vzorno uredil šolski vrt v okras okolici, mladini in staršem v pok.

Ze kot mlad učitelj se je seznanil z zdrujarstvom in se tudi praktično v njem udeleževal. V družbi je bil pokojnik vedno zabaven ter mu ni nikoli zmanjkalo pristne dolenske šegavosti. Zagovarjal je samo resnico in pravico na vse strani, akoravno je bila včasih zamera tu in tam. Kdor je enkrat spoznal Janeza Pirnata, se je težko ločil iz njegove okolice.

Na grobu sta se od pokojnega poslovlila nadzornik g. Petje iz Krškega in učiteljica gdč. Švajgerjeva iz Novega mesta.

Pokojnik zapušča žalujočo soprogo. Bodi mu lahka domača zemlja, za katero je živel in delal!

Janeza Pirnata bomo ohranili v najlepšem spominu.

J. Ambrožič.

Pravilnik

o dovoljevanju odsotstva in odobravanju bolovanja učiteljem ljudskih, meščanskih, srednjih in srednjih strokovnih šol in ostalim uslužbencem iz področja oddelka za srednje šole, oddelka za ljudske šole in oddelka za pouk pri ministrstvu za prosveto.*

Člen 1.

Učitelji ljudskih, meščanskih, srednjih in srednjih strokovnih šol in ostali uslužbenci iz področja oddelka za srednje šole, oddelka za ljudske šole in oddelka za pouk pri ministrstvu za prosveto morajo po odstavku (1) § 82. zakona o uradnikih tudi v času boleznii biti v svojem službenem kraju.

Izjema od tega je dopustna samo, če leži uslužbenec v državni, banovinski ali mestni bolnici ali bolnici s pravico javnosti (sanatorij, klinika) ali če se mu to po predpisih tega pravilnika izrečno odobri.

Člen 2.

Vsak izostanek od dolžnosti zaradi boleznii se mora po § 83. zakona o uradnikih opravičiti v 24 urah. Izostanek do 3 dni se

* »Službene novine kraljevine Jugoslavije« z dne 18. septembra 1937, št. 212/LX/446.

po preudarku starešine lahko opraviči brez zdravniškega potrdila; izostanek od 4 do 15 dni se opravičuje po preudarku starešine z zdravniškim ali z zdravniško-komisijskim potrdilom; izostanek čez 15 dni se opravičuje samo z zdravniško-komisijskim potrdilom.

Prošnja za bolovanje se vzame v delo samo, če je postopal uslužbenec po določbah prednjega člena, t. j. če je uslužbenec v svojem službenem kraju ali v državni, banovinski ali mestni bolnici ali bolnici s pravico javnosti, sanatoriju ali na kliniki ali na prej odobrenem bolovanju. Drugače je započeti disciplinski postopek zoper dotičnega uslužbenca zaradi bivanja zunaj službenega kraja brez odobritve.

Člen 3.

Zdravniki morajo v svojih potrdilih, zdravniške komisije pa v svojih zapisnikih razločiti čas trajanja akutne obolenosti, ki neizogibno terja zdravljenje in stalen zdrav-

poguma, ki je bil potreben za dosego slovesa elitne pevske družine.

Zaupanje v sposobnost zbora je bilo tolikšno, da mu je poklonil celo vrsto svojih skladb v rokopisu in prvo izvajanje. Napisal je zanj tudi mnogo novih. Zborov arhiv hrani sedaj njegova dela kot svetinjce, kot izlive srčne ljubezni do vsega lepega. V neizbrisnem spominu ostajajo pevčev navdušenja poslušalstva v beli Ljubljani, zlati Pragi, Brnu, bratski Sofiji in Burgasu, Beogradu, junaškem Skoplju in drugod, ko je z gromovitimi aplavzi dajalo njegovim skladbam odkritosrčno priznanje. Tudi pokojnik ni mogel v takih trenutkih ostati ravnodušen, vesel je bil nas...

Zveza med njim in zborom se je jačala po nekem notranjem nagonu, ki je temeljil na stanovskem tovarištvu. Začel je spremljati zbor na vseh pevskih poteh po domovini in v tujini. Njegovi nasveti so bili vedno zborov uspeh, njegovi prijatelji po širnem slovanskem svetu so postali tudi naši prijatelji. Emil Adamič slovanski romar, Emil Adamič graditelj slovanske vzajemnosti je postal naš amulet, ki nam je prinašal samo srečo.

Povsod so se nam odpirala vrata na stezaj, povsod so nas sprejemali pristrčno in mi... mi smo bili nanj ponosni! Tako je bilo na Češkem, tako je bilo v Bolgariji in tako je bilo vnaprej...

Medsebojno razumevanje se je poglobilo, delo strnilo v celoto. Učiteljski pevski zbor se je čutil dolžnega, da ga vidno odlikuje za delo v zboru in za delo na polju slovenske glasbe sploh. Učiteljstvo je enodušno sprejelo predlog banovinske skupščine v Ljubljani, da si zbor nadene njegovo ime in ga tako ovekoveči za večne čase. Skromen spo-

menik njegovemu velikemu duhu, a tem lepši in večji v svojih pesmih; skromen za nas, a za potomce pomemben.

Pod tem imenom je zbor začel nove naloge kulturnega in pedagoškega značaja. Zbor je odšel ravno po njegovem nasvetu v Južno Srbijo proslavljat ob 25 letnici njene osvoboditve kumanovske junake. Tudi sam se je že veselil krajev, o katerih je pred 25 leti pisal kot dopisnik tako zanimiva poročila za naše časopise. Tega trenutka ni dočakal... zato je zbor na tej poti proslavljat tudi njegov spomin.

In naprej... različni praktični pevski tečajji, koncerti, izpopolnjevanje arhiva... Pred njim so ležali osnutki različnih mladinskih albumov, in pole priročne pesmarice za različne šolske prireditve so se polnile z melodijami, ki bi razigrale vsako otroško srce... Skladatelj in pedagog obenem je bilo samo Emil Adamič! Poleg vsega tega še mnogi drugi zasutki in načrti... volja, sila, delo... Smrt je bila neusmiljena! Zbor je stal ob njegovem grobu strk kot velika družina, ki je ostala brez krušnega očeta...

Prva obletnica! Eno leto že leži ob Jenku in Hubadu! Eno leto smo že brez njega in vendar z njim! Vedno bomo brez njega in vendar vedno z njim! Emil Adamič bo ostal vsemu zboru svetla pojava, ki stalno opozarja na pot, katero mu je pokazal še v svojem življenju...

Prva obletnica! Učiteljski pevski zbor je zopet stal ob njegovem grobu poln toževih melodij...

Hribi še beli so...

Vir.

niski nadzor, od časa, potrebnega za okrevanje.

Za čas akutne obolevnosti velja čas, v katerem mora uslužbenec zaradi bolezniti biti v postelji ali v sobi. Čas bolovanja, akutnega ali zaradi okrevanja, se mora določiti kar najnatančneje in ne z različki za nekoliko tednov ali mesecev.

Diagnoza bolezni se mora poleg latinskega naziva navajati tudi v državnem jeziku.

Potrdilo brez teh podatkov se ne vzame v delo, marveč je zahtevati od zdravnika, naj jih dopolni.

Člen 4.

Zdravniško-komisijiski pregled po § 84. zakona o uradnikih se opravlja samo v državnih, banovinskih in mestnih bolnicah kakor tudi v bolnicah s pravico javnosti (klinike, sanatoriji).

Ministrstvo za prosveto določi za območje uprave mesta Beograda, banske uprave pa za svoja območja, v kateri teh zdravstvenih naprav in iz katerih mestnih četrti — srezov se opravlja zdravniško-komisijiski pregled uslužbenecv prosvetne stroke.

Izjema od tega je dopustna, če se opravlja pregled uslužbenca po členu 7. tega pravilnika na njegovem stanovanju ali če je treba, da pregledajo uslužbenca zdravniki specialisti, ki jih v onem kraju ni.

Člen 5.

Zdravniško-komisijiski pregled odredi vsak starešina, izvzemši upravitelje ljudskih in meščanskih šol.

Starešina, ki odredi zdravniško-komisijiski pregled, določi z istim odlokom tudi zdravstveno napravo, kjer se naj pregled izvrši, in odredi svojega namestnika kot člana komisije, če bi ne mogel pregledu sam prisostvovati.

Ne morejo se določati stalni člani komisije-zdravniki, marveč določi starešina urada sporazumno z upravnikom naprave, pri kateri se naj pregled opravi, dan pregleda in člani zdravniške komisije, od katerih mora po možnosti biti eden specialist za dotično vrsto bolezni.

Starešina urada pozove obolelega uslužbenca na pregled za določeni dan. Ta uslužbenec se mora zglasiti pri članu komisije, starešini ali njegovemu namestniku in z njim oditi v določeno zdravstveno napravo zaradi komisijiskega pregleda.

Istovetnost obolelega uslužbenca se ugotavlja po osebnem poznanstvu ali z uradniško legitimacijo.

Člen 6.

Ko je ugotovljeno akutno stanje bolezni, odredi neposredni starešina obolelemu uslužbencu nadomestovanje in poročilo o tem višjim prosvetnim oblastvom v vrednost in zaradi razvida; odločba o odobritvi bolovanja pa se izda šele po prestopu akutne obolevnosti in mora zajeti ves čas bolovanja, tako akutnega kakor tudi morebitnega zaradi okrevanja.

Če obolevost ni akutnega značaja, se z bolovanjem ni moči koristiti, preden se pristojno ne izda odločba o odobritvi bolovanja.

Člen 7.

Oboleli uslužbenec trpi stroške zdravniško-komisijiskega pregleda v primeru odstavka (*) § 84. zakona o uradnikih, t. j. če zahteva uslužbenec sam zaradi bolezni, da bi se upokojil. Uslužbenec trpi stroške pregleda tudi tedaj, če zahteva zdravniško-komisijiski pregled pri sebi doma, češ da je nesposoben za potovanje, pa zdravniška komisija ugotovi, da to ni točno. Ko opravlja zdravniška komisija pregled pri njem doma, mora ugotoviti v svojem zapisniku vselej tudi to okolnost,

ali je bil uslužbenec za potovanje na pregled sposoben ali ne.

Člen 8.

Uslužbenec na bolovanju, akutnem ali zaradi okrevanja, se mora v vsem ravnati po mnenju in predlogu zdravnika ali zdravniške komisije. Iz službenega kraja se sme oboleti uslužbenec oddaljiti samo, da bi vstopil zaradi zdravljenja v katero od zdravstvenih naprav ali da bi po predhodno odobrenem bolovanju odšel zaradi okrevanja v določen klimatski kraj.

Če živi uslužbenec na bolovanju tako, da je videti zdrav ali da ovira okrevanje in sistemsko zdravljenje, mora predložiti neposredni starešina o tem neposredno ministrstvu za prosveto poročilo. Tak uslužbenec se pokliče k ministrstvu za prosveto zaradi superrevizijskega pregleda.

Člen 9.

Vse odločbe o bolovanju morajo navajati natančne datume glede trajanja. Prazniki, božične in velikonočne počitnice, velike šolske počitnice kakor tudi dnevi, ko na šoli iz katerega koli vzroka ni pouka, se morajo imeti in šteti v tek neprestanega bolovanja,

Kadar pridete v Ljubljano, se zglasite pri občeznani manufakturni veletrgovini

R. MIKLAUC „Pri škofu“
Lingarjeva ulica — Pred škofijo,

kjer boste našli veliko izbiro blaga za moške in damske obleke po izredno ugodnih cenah
Ne pozabite: R. Miklauc, Ljubljana

če uslužbenec pred ali za njimi zaradi bolovanja ni bil v službi.

Dvanajst mesecev nepretrganega bolovanja in petnajst mesecev skupnega bolovanja v dveh zaporednih letih je treba natančno preračunati in s tem odobriti, da se mora dati tak uslužbenec v poslednjih dneh bolovanja pregledati po zdravniški komisiji. Če zdravniška komisija spozna, da je uslužbenec tudi še sedaj nesposoben za službo, se ne sme več uvesti v dolžnost, marveč se imajo docela uporabiti določbe točk 3. ali 4. § 104. v zvezi s §§ 105., 106., 111. in 112. zakona o uradnikih.

Dve zaporedni leti za petnajst mesecev skupnega bolovanja je razumeti v časovnem trajanju 24 mesecev, računši od začetka bolovanja.

(Dalje prihodnjič.)

Splošne vesti

IZ SLOVENSKE ŠOLSKE MATICE,

1. Določeni rok 30. november je potekel s prav klavnim uspehom: namesto pričakovanih 2000, se je prijavilo celih 406 članov, s katerimi ne more SSM spravi v tisk niti ene svoje knjige. Odzvali so se doslej poverjeniki iz Ptujja, Maribora (desni breg), Ljutomerja in iz Krškega. Zaradi navedenega je odbor Šolske matice prisiljen rok za prijavo članstva podaljšati do Novega leta. Zato prosimo na vse strani: Pošljite nam članske sezname nepreklicno do Novega leta, članarino pa zanesljivo do 5. februarja 1938. Kdor nima naše položnice, naj kupi splošno na bližnjem poštnem uradu; na tako položnico napišite točen naslov naše Matice in »11.306«, ki je številka našega računa pri poštni hranilnici.

2. Članarina znaša 30 din. Zdi se, da nekateri tega ne vedo, ker se dogaja v zadnjem času, da nam posamezniki nakazujejo samo po din 29,25. Kdor nam je plačal samo toliko, ta ni poravnal svoje članarine in nima pravice do knjig toliko časa, dokler ne poravnava celotnega zneska, torej še ostalih 75 par. Članarina znaša točno 30 din, pa prav nič več in tudi prav nič manj!

3. Vse gg. poverjenike (-ice) in tudi članstvo opozarjamo, da se na naročilo brez denarja Šolska matica ne more ozirati. To navajamo izrecno, da ne bo pozneje nepotrebnega prerakanja, češ: prijavil sem se pravočasno, a nisem prejel knjigi! Tiskarna, ki je vendar naše, t. j. učiteljsko podjetje, potrebuje denarja, a mi ga ji ne moremo odrajtati, če ga od svojih naročnikov ozir. članov ne dobimo.

4. Od nekod nam poroča neki poverjenik: »Odrekli so mladi učitelji (-ice) z izgovorom, da nimajo denarja«. Mladi tovariši (-ice)! Vse matično delo je v prvi vrsti namenjeno vam, mlajšim delavcem na polju narodne prosvete, zato bodi Vaše in naše geslo: vsi, prav vsi, k Šolski matici. Prav vsi, posebno letos, pod okrilje Slovenske šolske matice, da zberemo najmanj 2500 članov in tako dosežemo za l. 1937. objubljenjo četrto knjigo!

V tem skupnem prizadevanju želimo vsem, toliko gg. poverjenikom, kolikor vsemu našemu članstvu, vesele božične praznike in srečno leto 1938!

Blagajnik v imenu odbora Slov. šol. matice.

GOSPA IVANKA ZUPANČEVA, ŠOLSKA UPRAVITELJICA SE POSLAVLJA OD ŠOLE

Preteklo soboto se je vršila v mestni osnovni šoli v Celju svojevrstna slovesnost. Učenke mestne dekliske osnovne šole so priredile s svojim učiteljskim svojimi upraviteljici, ki odhaja v pokoj, prisrčno slovo.

Ni mogoče, da bi v kratkih vrstah našela vse njene vrline in sposobnosti, ki jih je brez pridržka in nesebično posvečala mladini, šoli in tovarištvu. Nihče ni odšel praznih rok, ki je prišel k njej iskati pomoči in sveta. — Sama neumorna in odlična delavka, je dossegla, da je bil zavod, ki ga je večič, zvesto in uspešno vodila petnajst let, velika, lepa, trdno povezana edinica. Vse delo se je vršilo v tihi skupnosti, brez vsakega trenja na zunaj in znotraj.

Koliko je pomenila nam tovarišicam, so ji ob slovesu povedale iskrene besede njene naslednice. Da so jo cenili tudi njeni predstojniki, je potrdil gospod sreski šolski nadzornik, ko ji je v laskavih besedah izrazil zahvalo in priznanje prosvetne uprave. — In učenke? Njim je bila prava mati. Čutila je z njimi in one z njo. Kako so ob slovesu skrbno izbirale izraze, da ne ranijo že itak žalostnega srca!

»Kaj ji povemo, mami svoji, da ob slovesu ne bo le hudo ji? Da bi slovesa sploh ne

čutila? Da se v resnici ne bi poslovila?«

In hvaležna srčeca so našla rešitev:

»To ji povejmo:

Kar ste nam dali, ste v rodovito zemljo vsejali.

Sončce Vaše je setev pojilo, sonce bo zlati sad obrodilo.«

Ko se poslavljajš od šole, draga Ivanka, Te spremljajo naša hvaležna srca, želeč Ti še mnogo srečnih in zadovoljnih let — za vse dobro, kar si nam dala. —er.

— Prošnja. Tiskarna Pavliček v Kočevju bo prihodnje dni razposlala na upraviteljstva ljudskih, meščanskih in ravnateljstva srednjih šol zgodovinsko knjigo Lojzeta Zupanca »Turjačani«. Knjižica, ki je dober pripomoček pri pouku zgodovine našega naroda v času fevdalizma in pokreta protestantizma med Slovenci, je lično opremljena z ilustracijami tov. Toneta Ljubiča in stane 8 din. Šole naj poslano izdave obrže za šolarske knjižnice, za ev. nadaljnja naročila učencem oz. učiteljsstvu pa naj se gg. učitelji blagovolijo potruditi z naročili na naslov: Josip Pavliček, tiskarna, Kočevje.

Za dame in gospode

zimske plašče, suknje

elegantne, dobre in poceni, od din 360— dalje, ima v največji izbiri

LUKIČ, Ljubljana, Stritarjeva ulica

— Šolska upraviteljstva, ki se niso poravnala 25 din za »Odmeve ob Murici«, naj se poslužijo čekov, ki jih prejmejo te dni. — Zneska za »Odmeve« in »Tilko« pa se tudi lahko nakazeta skupno. — Tovarišem in tovarišicam, ki so že poslali zneska za knjigi, odnosno »Tilko«, se iskreno zahvaljujem, kakor tudi za simpatične glose na čekih!

Kajč.

— 100 izvodov knjige »Osnove strnjene šolskega dela v teoriji in praksi« imam še v zalogi po znižani ceni. Zlasti jo priporočam vsem onim, ki je še nimajo, pa so naročili »Podrobne učne načrte«. Obe knjigi sta v ozki zvezi, zato ne zamudite prilike, ko jo pošljem tudi na obroke. E. Vranc, učitelj, Studenci pri Mariboru.

Kaj vse pišejo o učiteljsstvu, šoli, prosveti in JUU

— I. Letošnje božične počitnice. Listi od 3. decembra prinašajo sledeče: Na osnovi čl. 32. zakona o srednjih šolah je prosvetni minister v smislu pravilnika o praznovanju praznikov na osnovnih, srednjih in strokovnih šolah izdal sklep, da morajo osnovne, meščanske, srednje šole in učiteljska v letošnjem šolskem letu praznovati božične praznike po tehle določilih: 1. V šolah, kjer je vsaj 60 % dijakov ene veroizpovedi, bodo prazniki te vere splošni šolski prazniki za vso šolo, ne glede na posamezne razrede ali

paralelke. Na vsej šoli takrat ne bo rednega pouka sedem dni, to je dva dneva pred božičem, trije dnevi praznikov in dva dneva po božičnih praznikih. Učenci in profesorji veroizpovedi, ki je na tej šoli v manjšini, imajo pravico praznovati svoje praznike, in sicer učenci štiri dni (en dan pred božičem in tri dni božiča), profesorji pa tri dni (eden pred praznikom in dva dneva božiča). 2. Če je na šoli pravoslavna in katoliška veroizpoved s protestantsko zastopana z manj ko 60 % dijakov, praznuje vsaka veroizpoved

P. n. učiteljicam!

Kvalitetno delo in blago, najboljši kroj, lastna izdelava, blago in krzno direktno iz največjih tovarn, zaradi tega vam lahko nudi najlepše plašče najceneje, na mesečna odplačila le damska konfekcija

PAULIN, LJUBLJANA, KONGRESNI TRG 5

Saša Ličin:

Društvo izvoljenih

»Zaradi precejšnjega navala, ko so si nekateri s pristopom obetali gmotnih koristi, je čutil glavni odbor potrebo, da je v svoji seji sklenil, da se v »Društvo izvoljenih« sprejema le mlado učiteljsstvo z ne več kot 6 službenih let, po šestih letih pa le v izjemnih primerih, ko glavni odbor presodi primer.«

»Amen! Bodi tako!« je rekel učitelj Andraž Pohleven, kakih štirinajst dni po prejemu tistega veselega sporočila, da ga je Društvo veteranov devete skupine soglasno imenovalo za svojega prvega častnega člana. Zbal se je, da bo s tem za vedno zapečatena njegova usoda, zato je potisnil na glavo star klobuk in se čez hribe in doline napotil k tovarišu Janezu Perescu.

Potožil mu je, se zaupal, premetaval suhe, dolge roke po prazni mizi in končno zgoljal: »Vidiš, nisem nikdar prošil kake protekcije, niti je ne bi sedaj, a sila kola lomi. Ti veš, povej, kam, kako naj se obrnem?«

Janez Peresec se je sklonil globoko čez mizo in govoril tovarišu Andražu zaupno; prijateljsko, čisto na uho. Andraž je lezel vedno bolj in bolj vase. Ves zdvojen in strt je zapustil tovariša in se napotil zopet čez drn in plan do svoje šole. Prečul je težko noč dvomov. Pretehtal sem, pretehtal tja. »Da, tu nič ne pomaga prepričanje, tovariš Peresec ima prav. Denar je prvo, potem šele značaj.« Tako je sklenil tisto noč Andraž Pohleven, da bo začel živeti novo življenje, ki bo Bogu bolj všeč in ljudem dopadljivejše.

»Amen! Bodi tako!«
Na vse zgodaj zjutraj je zbral vse svoje legitimacije, zbral vse društvene znake ter vložil vse skupaj v staro škatlo, ki je zapra-

šena ležala pod posteljo še iz boljših časov. Na njej je bilo tiskano »Bat'a din 99«.

Popoldne je začel učitelj Pohleven pisati čudno kratka pisma na vse mogoče in nemožeče naslove. Čisto kratko: »Izstopam iz društva za...« itd. Bil je uverjen, da je s tem prekinil staro življenje, zato je začel iskati tudi novih poznanj, predvsem takih, ki bi mu mogle vsaj malo pomagati iz križev in težav. Še na zunaj se je hotel spremeniti učitelj Andraž. Svojo glavo je sedaj obračal vedno na desno in za spoznanje kvišku, kot bi od zgoraj pričakoval pomoči.

Po štirinajstih dneh je bil Janez Pohleven prepričan, da je glas o njegovi spreobrnitvi prišel na pravo mesto, zato je pisal odboru Društva izvoljenih, da bi rad vstopil med izvoljene z vsemi pravicami pravega člana.

Nestrpno je pričakoval odgovora in sanjal o osmi skupini. V nedeljo je dobil na pošti pismo. Obručal ga je med tresočimi prsti vso pot do doma. Sklonil se je nad pisanje in strmel v črne črke, ki bi mu naj skovale usodo. »Glas o njegovem vgladnem življenju je dospel do našega društva. Mi verujemo v iskrenost ali, društveni odbor pravi, naj vsak nov član dejansko pokaže itd.« Sledili so nasveti. Izvedljivi. Neizvedljivi. Andraž Pohleven se je odločil, da se bo specializiral za ljudsko petje v cerkvi in orgljanje.

Sreča mu je hodila sama nasproti. Nekoliko prej je v vasi umrl stari organist in učitelj Pohleven Andraž se je odločil in poprosil organistovo vdovo Jelo, naj mu posodi možev harmonij za nekaj mesecev. Odkodnino bi plačal, ko dobi izplačano povišico osme skupine. Jela je bila mehkega srca, zamislil se ji je učitelj in prepeljala je harmonij z vsem pompom, ki je bil potreben, da

se po deželi raznese glas o spreobrnitvi učitelja Andraža.

Andraž Pohleven je od tistega dne vsak večer gonil z nogami meh, prebiral črne in bele tipke, prepeval mile pesmi ter sanjal blaženo o osmi skupini. Sploh je začel kopati svojo njivo čisto na drugem koncu in veroval v uspehe.

Učitelj Andraž Pohleven je bil sam s seboj zadovoljen in je sklenil, da se napoti v veliko mesto, kjer stoluje Društvo izvoljenih. Že večer prej je zložil svoje edine hlače čisto po roboh in jih dal pod žimnico, da so bile drugi dan kot nove. Okračal je še klobuk in suknjič, vložil v desni čevljev kos lepenke, z zavestjo, da je napravil vse, kar spada k njegovi zunanosti.

Ko je priromal v mesto, je takoj poiskal hišo, kjer je stoloval odbor Društva izvoljenih. V veži je ves osupel zapazil, da ni sam, da čaka tam še cela vrsta ljudi, ki so bili po obleki in obnašanju čudno podobni njemu. V tej zmedenosti je pozabil sneti klobuk že v veži, kot je bila to tam že starodavna navada. Andraž ga je polomil, kakaj to je videl vratar, ki mu je dal sprejemnico št. 77, na katero je napravil znamenje, ki ga je poznal samo on in pa odbor. Prestopajoč z noge na nogo, je gledal učitelj Andraž odhajajoče in skušal iz njih obrazov razbrati bog si ga vеди kaj. Obrazi pa so bili obrnjeni v tla, oči pol zaprte, hoja negotova in Andraž je jel obupavati. Že je hotel zapustiti čakalnico, ko je nekdo prekinil mučno tišino in zavpil: »Številka 77!«

Andraž se je zbral, zapel gumbe na suknji, jih še enkrat v zadregi odpel in vstopil: »Zdra, Bog daj dober dan!« je prehitel skoraj samega sebe, da mu ne bi izpodletelo ravno tu, tako rekoč pri generaliki. Pa mu ni bilo treba mnogo govoriti. Gospodje so imeli

polno uvidevnosti in mu pojasnili vdrugič, da jih veseli, ko čujejo o njem samo lepo in dobro itd. Samo — zapik — učitelj Andraž Pohleven je za naše društvo že — prestar.

Zakobalil se je skozi vrata, skozi vežo, skozi mesto naravnost domov. Jeza mu je odvzela vse priučene geste in besede; kletvice so letele kar same po sebi iz ust.

Doma je učitelj Andraž Pohleven nalepil na drugo stran stenske slike, ki je predstavljala osla, rangno listo in jo obesil na steno tik postelje. Tu je z rdečim svinčnikom zaznamoval vse izvoljene in ugotovil, da se sam pomakne vsake tri mesece za eno mesto naprej. Prižgal je svečo, postavil na zaboj ob postelji in legel ves vročičen spat. Začel je šteti: »Tri, šest, devet... sto tri in petdeset... Začelo se mu je blesti: »Sto šest in petdeset... Društvo veteranov devete skupine... sto devet in šestdeset... Društvo izvoljenih... dve sto trinajst... Društvo veteranov osme skupine... dve sto šestnajst... častni član...« Rangna lista je postajala vedno bolj rdeča, le eno samo mesto je bilo nepodčrtano. Spanje Andraža je bilo nemirno. V sanjah se mu je prikazal sam vrag, ki ga je tako čudno spominjal na človeka, ki ga je srečal v mestu, a se ni mogel spomniti kje. Ponujal mu je pristopnico Društva izvoljenih. Kadar koli je učitelj Andraž Pohleven iztegnil roko, se je vrag čisto po vraže zasmeljal in odskočil od postelje. Končno se je Andražu posrečilo in zgrabil je vragovo pristopnico. Andraž je grozno zapleko, da se je od bolečine prebudil. Roka je bila v resnici opečena, ker jo je v sanjah iztegnel nad dogorevajočo svečo ob postelji. Andraž je popadel čuden strah, upihnil je svečo, potegnil odejo čez glavo in štel dalje, »devet sto šest in devetdeset, devet sto devet in devetdeset...« Pred očmi so se mu začeli delati rdeči kolobarji.